Surat Ni Paulus
Bona Jama'at Na Kota
KOLOSE

Tabea'
1:1-2

1 Yaku' i Paulus, men ia nakat Alaata'ala bo sida
poposuu' ni Kristus Yesus, ka' i Timotius utusta
sa'angu' kaparasaya'an.
2 Bona utus sa'angu' kaparasaya'an na Kolose
men moto kantang tii Kristus. Sulano kaporean
ka' koratongan men ringkat na Alaata'ala
Tamanta surionmuu na tutuo'muu.

Paulus basukuur na Tumpu na sambayangna
1:3-14

3 Tempo i kai mansambayangkon i kuu, kai
sinampang basukuur na Alaata'ala, men Tamana
Tumpunta i Yesus Kristus.
4 Kai basukuur gause i kai nongorongormo
imaanmuu ni Kristus Yesus ka' polingu'muu na
giigii' mianna Tumpu,
5 gause isian men ooskononmuu, men
nitoropotikonmo na surugaa bo ko'omuu. Upa
men ooskononmuu iya'a, olukonanpo kuu noko
pongorongormo pisiso' men kana' na Lele Pore,
6 men nitadulkonmo na ko'omuu. Lele Pore
iya'a notolelemo na longkop tano' balaki' ka' man-
takakon barakaat na tutuo'na mian. Lele pore
iya'a uga' mantakakon barakaat na tutuo'muu,
tempo i kuu nongorongor ka' tuutuu' ningin-
toomkon kaporeanna Alaata'ala.

7 Lele Pore iya'a daa kuu inti'imo ni Epafras,
simbaya'mai balimang men kolingu'mai. Ia mase
mian men balimang ni Kristus men malolo' bali-
mang bo ko'omuu.*
8 Iamo a men nompopo'inti'ikon na ko'omai se' i
kuu pookolingu'kon gause ia tulung Alus Molinas.
9 Ya'a mbali' supu i kai nongorongor lelemuu
men koiya'a, kai sinampang mansambayangkon
i kuu. Kai mama'ase' na Alaata'ala kada' Ia
mantarai i kuu pinginti'ian tia pangaratian men
kana', kada' tuutuu' inti'ionmuu se' koi upa a men
kikira'na Alaata'ala.
10 Kalu i kuu isian pinginti'ian tia pangaratian
men kana', mbaka' tutuo'muu sida kokana'na
Tumpu, ka' sinampang koporena noa-Na, ka' i
kuu sida mantakakon upa men pore na giigii'
limangmuu, ka' pinginti'imuu Alaata'ala uga' sida
kanturangan.
11 Sulano i kuu popomoonggoron tia giigii'
kuasana Alaata'ala men kuasaan tuu', kada' i kuu
mokotaan na giigii' upa men tempoionmuu ka'
sian sungkol.
12 Ka' sulano i kuu uga' basukuur tia noa beles
na Tama na surugaa, men minsidakon i kuu man-
tausi upa men Ia tukokonmo bona mian-Na men
bo mondodongoi ruar ni'imarian.
13 Alaata'ala nansalamatkon i kita na kuasana
kapintungan ka' nonsoopkon i kita na Bato-
mundo'anna Anak-Na men kolingu'-Na.
14 Wakana Anak iya'a a nontololokina
Alaata'ala, kada' dosanta ampunion.*

---

* **1:7** Kol. 4:12; Flm. 23 * **1:14** Ef. 1:7

Kristus mangalalabii giigii' upa sambana 1:15-23

15 Kristus koikoimo tia Alaata'ala, kasee i Kris-
tus piile'on ka' Alaata'ala sian piile'on. Kristus a
bookoi Anak men balaki'na, aratina, Ia mangalal-
abii giigii' men nisidakon,
16 gause i Kristus a men ia pokau Alaata'ala nin-
sidakon giigii' upa men isian na surugaa tia men
na tano' balaki', men kampiile'an tia men sianta
kampiile'an, tonsoop uga' giigii' alus tia kuasa
sambana men mamarenta ka' men mungkuasai.
Kristus nipokau ninsidakon giigii' iya'a kada' sida
bo Ko'ona.
17 Ia noko isianmo olukon koo'po tia upa sam-
bana no'isian, ka' i Ia bo pinginti'i giigii' men noko
isianmo.
18 Kristusmo a pantakala'i mian Sarani men
koimo sa'angu' waka. Gause Iamo a men
nimpu'uanna tutuo' men pore na mian Sarani
iya'a. Iamo a Anak men balaki'na, aratina i Ia a
men tumbena nipotuo'i noko daa lapus, kada' i Ia
a men sida tontuko na giigii' upa men isian.*
19 Gause pingkira'na Alaata'ala mbaka' giigii'
men isian na Ko'ona uga' isian na waka ni Kristus.
20 Ka' i Kristus ia pokau Alaata'ala bo minsi-
dakon giigii' upa pooka'amat tii Ia, mau men na
tano' balaki' ka' uga' men na surugaa. Rara'
ni Kristus men nolapus na saliip iya'a a men ia
sidakon Alaata'ala nangka'amat giigii' iya'a.*
21 Mbaripian i kuu tumuo' oloa na Alaata'ala.
Kuu mangka'idek Alaata'ala na noa tia pikiran-

---

* **1:18** Ef. 1:22-23 * **1:20** Ef. 2:16

muu koi men manasa piile'on na limangmuu men
ba'idek,
22 kasee koini'i, tia nolapusan ni Kristus, Ia
nompooka'amatikonmo i kuu tii Ia kada' sida pore
soosoodo. Panduung-Na men koiya'a kada' i kuu
men molinas, sianta sala'an, ka' sianta idekna sida
wawaon taka na Alaata'ala.
23 Gause i kuu nipooka'amatikonmo tia
Alaata'ala, mbaka' i kuu tio mokotaan ka'
moonggor a kaparasaya'anmuu, alia raranga' ka'
alia mingkira' tonsaal na upa men ooskononmuu
na Lele Pore men kuu rongormo ka' men
nilelekonmo na longkop tano' balaki' na intuna
langit. Yaku' i Paulus, nosidamo papalimang bo
pengelelekon Lele Pore iya'a.

Palimangon tia repaan men ia tempoi i Paulus 1:24-2:5

24 Koini'i yaku' beles munsuri marepa supu-
supuanna i kuu, gause repaanku iya'a mom-
poposampa repaan men tio surion ni Kristus bona
jama'at-Na men uga' ngaanon waka-Na.
25 Yaku' nosidamo papalimang bona mian
Sarani. Ya'a koi sa'angu' palimangon men ia
pokaumo Alaata'ala na ingku' kada' mantadulkon
giigii' Wurung-Na na ko'omuu.
26 Wurung iya'a sianpo nipopo'inti'ikon ka'
mawuni men atuanmo taun na sanda' lee', kasee
koini'i nipopo'inti'ikonmo na mian-Na.
27 Alaata'ala mo'uus mambantilkon na mian-Na
se' upa men sianpo ni'inti'i ka' mawuni iya'a mase
pore ka' angga'ion tuu' na giigii' lipu' sambana.
Men sianpo ni'inti'i iya'a, mase i Kristus isianmo

na tutuo'muu. Kristusmo iya'a men nosidamo
men ooskonon bo pantausian upa men umangga'.
28 Iamo a men lelekononmai. Kai mambantili
ka' mimisiso' sanda' mian koi giigii' pinginti'ian
men isian na ko'omai. Kai mimisiso' men koiya'a
kada' mian sida kalepu gause moto kantang tii
Kristus.
29 Kada' momoko mambantili ka' mimisiso'
mian, mbaka' yaku' mampari-pari tuu' balimang
tia kuasa men ia rookon i Kristus na ingku'. Kuasa-
Na men balaki' iya'a men balimang na wakangku.

2

1 Kikira'ku kada' inti'ionmuu se' i yaku' narepa
tuu' nampari-pari bo ko'omuu, ka' bo ko'ona i
raaya'a men na Laodikia, ka' uga' bona giigii' mian
men sianpo nopoopiile' tii yaku'.
2 Giigii' men koiya'a wawauonku kada' noamuu
tia noana i raaya'a kotata'u ka' mosa'angu' gause
pookolingu'kon, pataka i kuu tii raaya'a tuutuu'
minginti'i ka' parasaya ni Kristus men mbaripian
sianpo ia popo'inti'ikon Alaata'ala.
3 Mbali' tio minginti'i ka' parasaya ni Kristus,
gause na waka-Na a tinonaa'anna pinginti'ian
tia pangaratianna Alaata'ala men umangga', men
mbaripian dauga' mawuni.
4 Ya'a bantilkononku na ko'omuu, kada' i kuu
alia pokoonna mian akalion tia tundunan men
pore rongoron kasee sian waya'na.
5 Mau i yaku' sianta isian tii kuu, kasee
na noangku isian ruru-ruru' tii kuu ka' i
yaku' beles mimiile' posa'angu'anmuu ka'
kaparasaya'anmuu men sian raranga' ni Kristus.

Tutuo' men tuutuu' rookonon boni Kristus
2:6-19

6 Kuu daa namarasayamo i Kristus Yesus
Tumpunta. Mbali' iya'a i kuu tio tumuo' moto
kantang tii Ia.
7 Kuu tio miwakat na Ko'ona, ka' tutuo'muu
tio mongololo' koi men taeni Yesus. Ka' i kuu
tio kaekae' moonggor a imaanmuu koi men nip-
isiso'konmo na ko'omuu. Kuu tio uga' sinampang
basukuur.
8 Maka'amat dako' isian mian men mangalame-
lame'i i kuu tia pisiso'na i raaya'a men sianta
kana'na ka' borek, koi pisiso' men mbari-
mbaripianpo ka' pisiso'na alus na dunia, kasee
taasi' pisiso' men koi taeni Kristus.
9 Giigii' upa men isian na Alaata'ala isian uga' ni
Kristus tempo Ia tumuo' na dunia koi mian.
10 Ka' gause i kuu moto kantang tii Kristus,
mbaka' tutuo'muu uga' Ia poposampamo. Iamo a
men mantanaasi giigii' alus men mamarenta ka'
men mungkuasai.
11 Kuu nisunatmo gause moto kantang tii
Kristus. Sunatmuu iya'a taasi' koi sunat men
wawauonna mian, kasee sunat men ia wawau
i Kristus. Sunat iya'amo a men nengelekaskon i
kuu na kuasana pingkira'na noa mangawawau
dosa.
12 Sunat iya'a ningaan nengelekaskon gause i
kuu nitanommo tii Kristus tempo nisarani, ka'
tia pansaranian iya'a i kuu uga' nipotuo'imo
soosoodo tii Kristus gause noparasayamo na
kuasana Alaata'ala men nomotuo'i i Kristus noko
daa lapus.*

---

* **2:12** Rm. 6:4

13 Kuu mbaripian koi mian men nolapusmo,
gause i kuu dosaon ka' sianta nisunat koi men
wawauonna mian. Kasee koini'i i kuu nipo-
tuo'imo singka-singkat tii Kristus, ka' Alaata'ala
nangampunimo giigii' dosanta.*
14 Alaata'ala nansapui surat samayanta men
bookoi na aturanna ukum sida kana'konon na
ko'onta. Ka' surat samayanta iya'a ia kana'konmo
Alaata'ala na saliip ni Kristus.*
15 Na saliip iya'a i Kristus ninsidakonmo giigii'
alus men mamarenta ka' men mungkuasai kada'
sian momoko ba'upa. Alus iya'a bo pai toa'ionna
mian biai' tempo i Kristus nangawawa i raaya'a
bookoi mian men nirakop noko daa nirungku'i.
16 Gause alus iya'a sianmo momoko ba'upa,
mbaka' alia i kuu mondodii mian mompoposala' i
kuu na araasanna kakaan kabai se' men inumon,
kabai se' iliona agama, kabai na pangaramekonan
wulan u'uru, kabaipo aturan na ilio Sabat.*
17 Giigii' aturan iya'a tongko' pookokoianna upa
men bo taka. Kasee men tuutuu'na iya'a mase i
Kristus.
18 Alia i kuu mingkira' baetokonna mian men
mo'ako-akon se' sian lambak. Raaya'a monsoosa'
malaa'ikat ka' mongkodaakon simpalaalungna
ka' uga' mau kosian tuutuu', kasee noana i raaya'a
mompopodaa waka tia pikiran men tongko' ming-
inau' upa men na dunia.
19 Kristus a men mantanaasi ka' montondong
longkop waka men ia pookantangkon sanda'
sumpakan kada' uminsur koi kikira'na Alaata'ala.

---

* **2:13** Ef. 2:1-5 * **2:14** Ef. 2:15 * **2:16** Rm. 14:1-6

Mau koiya'a, raaya'a sian montontoni i Kristus men bookoi takala'.*

Mansarak tutuo' men daa kalepu
2:20-3:4

20 Kalu i kuu nolapusmo singka-singkat tii Kris-
tus ka' koini'i sianmo bariosonna alus na dunia,
kadai mbali' i kuu dauga' mongololo' biai' aturan?
Koikoi se' i kuu dauga' tumuo' koi pingkira'na
dunia,
21 koimo aturan men mangaan se' alia ming-
inton kani'i, alia mimpitamis kanono', alia mun-
suduk kale'e.
22 Giigii' aturan iya'a tongko' bona upa men
moko daa salankonon sianmo kana'na. Aturan
iya'a tongko' aturan tia pisiso' men ia wawau
mian.
23 Kuu bakitumpu men tongko' posikarangon
susuung, mangaan waka se' sian lambak, ka' man-
talalais waka. Aturan iya'a kampiile'an koi se'
isian pinginti'ianna, kasee aturan men koiya'a
sianta kana'na saliwakon tongko' mongololoikon
pingkira'na dunia.

3

1 Mbali' iya'a, gause i kuu nipotuo'imo singka-
singkat tii Kristus, pari-pari bi dapotonmuu a
upa men na surugaa na Ko'ona i Kristus men
mamarenta ka' no'umoruang paraas uananna
Alaata'ala.*
2 Imamat a upa men na surugaa, alia tongko'
mingimamat upa men na tano' balaki',

---

* **2:19** Ef. 4:16 * **3:1** Mzm. 101:1

3 gause i kuu nolapusmo tii Kristus. Tutuo'muu
men tuutuu'na koini'i dauga' mawuni na surugaa
ruru-ruru' tii Kristus ka' Alaata'ala.
4 Kalu i Kristus men nantarai i kita tutuo' men
pore mintipiile' to'ipi i kuu uga' bo pipiile'konon
singka-singkat tii Ia ka' munsuri kobalaki'an-Na.

Tutuo' men olukon tia men koini'i
3:5-17

5 Mbali' iya'a, parereimo a gau' men na dunia
koimo mogora', upa-upa men sian kumana',
pisuu, pingkira' men ba'idek, ka' loingonkon
giigii' upa, gause loingonkon giigii' upa koikoimo
tia mangkanggi patung.
6 Giigii' iya'a tongko' mantakakon maso'na
Alaata'ala na mian men sianta momorongori i Ia.
7 Mbaripian, tempo i kuu dauga' tumuo' men
koiya'a, kuu uga' nongololo'mo giigii' pingkira'
iya'a.
8 Kasee koini'i, upa-upa men ba'idek na tu-
tuo'muu iya'a tio kokundaionmuu: Aliamomo'
soropu', mimuruk, kabai se' monoa ba'idek na
mian. Aliamomo' muntundun mian kabai menge-
neengkon udul.
9 Aliamomo' poopimboreki tia simbaya'muu,
gause tutuo' manau' tia gau' men koiya'a kuu
parereimo.*
10 Kuu koini'i nitaraimo tutuo' u'uru. Kuu nosi-
damo mian men isian tutuo' u'uru, men sinam-
pang u'uruionna Alaata'ala men ninsidakon i kuu.
Ia minsidakon i kuu koi i Ia. Panduung-Na kada' i
kuu tuutuu' minginti'i i Ia.*

---

* **3:9** Ef. 4:22 * **3:10** Kej. 1:26; Ef. 4:24

11 Gause i kuu nosidamo mian men isian tutuo'
u'uru, mbaka' sianta poosasala'na samba Yunani
tia samba Yahudi, mian men nisunat kabai sian
nisunat, samba Barbar kabai samba Skit, ka' uga'
sianta poosasala'na a ata' tia mian men sianta
nipo'ata', gause i Kristus a men mangalalabii gi-
igii' upa, ka' i Ia dumodongo na ko'onta giigii'.

12 Kuu nosidamo mianna Alaata'ala. Alaata'ala
nongkolingu'kon i kuu ka' nungururukimo i kuu
bo sida mian-Na men tongko' bo Ko'ona. Ya'a
mbali' i kuu tio mimpipiile'kon polingu'muu, tio
pore a noamuu, sian lambak, mangkando'onakon
wakana, ka' mokotaan repaan.*

13 Alia i kuu poosoropu'i tia simbaya'muu. Kalu
isian men manganaa' noa uga' tio mangampuni.
Koi Tumpu nangampuni i kuu, koiya'a uga' i kuu
tio poo'ampuni.*

14 Ka' men tontuko mase i kuu tio
pookolingu'kon, gause lingu' iya'a a men
mompoposa'angu' giigii' utus pataka sida kalepu.

15 Pari-pari kada' noa ma'amat men rookonon
ni Kristus sinampang isian na tutuo'muu.
Alaata'ala nengeleelo' i kuu kada' sida sa'angu'
waka, kada' i kuu giigii' tumuo' ratong koi men
ia rookon i Kristus. Sulano i kuu tio basukuur na
Tumpu.

16 Sulano pisiso' ni Kristus sinampang isian na
ko'omuu. Sulano i kuu motu'a noamuu poopisiso'
ka' uga' poobantili. Nanikon a mazmur ka' nanian
puntunde' tia nanian men ringkat na Alus Moli-
nas. Ponani bona Alaata'ala tia noa basukuur.*

---

* **3:12** Ef. 4:2 * **3:13** Ef. 4:32 * **3:16** Ef. 5:19-20

17 Giigii' upa men limangonmuu kabai men
tundunonmuu, tio limangon ka' tundunon man-
gaan ngaanna Tumpu Yesus. Kasi basukuur na
Alaata'ala Tamanta na surugaa bona giigii' upa
mimpu'u ni Tumpu Yesus.

Poowawamuu sangkau laigan
3:18-4:1

18 Kuu wiwine men suo'an! Kuu tio malolo'
na langkai'muu, gause koiya'a a men kana' bona
mianna Tumpu.*
19 Kuu moro'one men suo'an! Kolingu'kon a
boroki'muu. Alia mangkasar i raaya'a.*
20 Kuu men anak! Porongori a giigii' upa men
taena minti'imuu, gause koiya'a a men koporena
Tumpu.*
21 Kuu men nosidamo tama! Alia mampapolosi
noana anakmuu dako' tasala' a noana i raaya'a.*
22 Ka' uga' i kuu men sida ata'! Na giigii' upa
i kuu tio momorongori mian men montombonoi
i kuu na dunia kani'i. Alia tongko' malolo' na
ko'ona i raaya'a tempo i raaya'a dauga' piipiile' na
ko'omuu. Alia i kuu tongko' mingkira' tunde'on.
Palolo'anmuu na ko'ona i raaya'a tio tia noa men
maloos, gause i kuu mangangga'i Tumpu.*
23 Mau too palimangon upa a men limangomuu,
nono' tio limangonmuu tia noa men kakat, kokoi
se' i kuu balimang na Tumpu, taasi'po balimang
na mian.
24 Bi inti'ionmuu se' i kuu bo mangalabot
tambo men ringkat na Tumpu. Upa men ia

* **3:18** Ef. 5:22; 1Ptr. 3:1 * **3:19** Ef. 5:25; 1Ptr. 3:7 * **3:20** Ef. 6:1 * **3:21** Ef. 6:4 * **3:22** Ef. 6:5-8

toropotikon Tumpu bona mian-Na, nono'mo a
men bo rookonon na ko'omuu. Gause tombono
men tuutuu'na men pintanga' balimanganmuu
koini'i mase i Kristus.
25 Ka' mau imepo a men mangawawau sala',
ia bo mantauwaap sala'na iya'a, gause pimiile'na
Tumpu mian sian poosasala'.*

4

1 Kuu men isian ata'muu! Wawaumuu na
ata'muu tio kana' ka' maloos. Tio inti'ionmuu
se' i kuu uga' isian men montombonoi i kuu na
surugaa.*

Potoo ni Paulus
4:2-6

2 Alia i kuu kobangaran basambayang, ka' i kuu
tio maka'amat tia basukuur na sambayangmuu.
3 Ka' sambayangkon uga' i kai kada' i kai
taraionna Alaata'ala tempo men pore kada' sida
mengelelekon i Kristus men mbaripian sianpo
ni'inti'i. Lele iya'a men yaku' lele'kon mbali' nin-
sidakon i yaku' nitarungku.
4 Alaka' sambayangkon i yaku' kada' momoko
mompopanasakon lele iya'a koi men tio bo tun-
dunkononku.
5 Na powawamuu tia mian men sian parasaya,
kuu tio minginti'i ka' mamaguna sanda' tempo
pore-pore kada' mimpipiile'kon se' i kuu mian
parasaya.*
6 Sulano tundunanmuu sinampang koporena
mian ka' kokana'na. Sulano i kuu minginti'i koi
upa a pinsimbatimuu mian men daa kana'.

---

* **3:25** Ul. 10:17; Ef. 6:9 * **4:1** Ef. 6:9 * **4:5** Ef. 5:16

Taa' pangkakabusi
4:7-18

7 Tikhikus, utusta men kolingu', bo mambantilkon na ko'omuu giigii' men yaku' lolongimo. Ia malolo' balimang tii kai bona Tumpu.
8 Panduungku nomosuu' i ia mae' na ko'omuu mase kada' inti'ionmuu a lelemai ka' i ia sida mompopomoonggor noamuu.
9 Onesimus bo mae' poolo'lo' tii Tikhikus. Ia mianmuu men malolo', ka' i kai mongkolingu'kon i ia. Ia tii Tikhikus bo mambantilkon na ko'omuu giigii' kaliangan upa men nosida na dodongoanku kani'i.
10 Aristarkhus, men koikoimo nitarungku tii yaku', niki tundunkon salamna na ko'omuu. Koiya'a uga' i Markus men topensan ni Barnabas. Kuu nipotoomo kada' mangalaboti i Markus kalu i ia takamo na ko'omuu.
11 Yesus men ngaanon i Yustus uga' niki tundunkon salamna. Biai' a samba Yahudi men noparasayamo, kasee tongko' i raaya'a tolu' ira a men koini'i balimang tii yaku' bona Batomundo'anna Alaata'ala. Raaya'a nompobeles noangku.
12 Epafras men mianmuu uga' niki tundunkon salamna na ko'omuu. Ia papalimang ni Kristus Yesus, men sian otasna mansambayangkon i kuu. Ia mama'ase' na Alaata'ala kada' kaparasaya'anmuu moonggor koi mian men motu'a a pikiranna, ka' i kuu isian kaparasaya'an men tuutuu' koi pingkira'na Alaata'ala.*

---

* **4:12** Kol. 1:7; Flm. 23

13 Yaku' mompotuutuu' i ia, se' i ia mampari-
pari tuu' balimang bo ko'omuu, ka' uga' bona
mian men na Laodikia ka' Hierapolis.
14 Dokter Lukas men kolingu'ta, ka' uga' i Demas
niki tundunkon salamna na ko'omuu.
15 Tundunkon a salammai na utus sa'angu' ka-
parasaya'an men na Laodikia, ka' uga' boni Nimfa,
ka' bona jama'at men bakitumpu na laiganna.
16 Moko daa surat kani'i basakonon na ko'omuu,
pari-pari uga' kada' sida basakonon na jama'at na
Laodikia. Koiya'a uga' surat men bona jama'at na
Laodikia tio basakonon na ko'omuu.
17 Ka' bantilkon ni Arkhipus kada' i ia mingima-
mat ka' mamakabus palimangonna Tumpu men
nirookon na ko'ona.
18 Salamku, yaku' i Paulus. Yaku' suungku a
nuntulis salamku kani'i. Alia limbo' se' i yaku'
dauga' na lalomna tarungkuan!
Sulano kaporean na Alaata'ala surionmuu na
tutuo'muu!

Kitap molinas men ringkat na alaata'ala: perjanjian baru

New Testament in Balantak (ID:blz:Balantak)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Balantak

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 29 Jan 2022
9981d226-825b-5bc0-bbcf-25f79e076182